

ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ. — 'Ο άνθρωπός μας. (Πίναξ του Γιοζέ Μπενλιούρ)

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΦΑΙΔΕΣ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΗΣ

(Κρητική παράδοση)

Στην περιφέρεια του Κάτω Μυλοπόταμου της Κρήτης, στο νομό Ρεθύμνης, υπάρχουν δύο παλιὰ χωριά, ή 'Αλφά και τὸ Σχορδύλλω, πού γειτονεύουν και βρίσκονται τὸ ένα κοντὰ στ' ἄλλο, ἀλλὰ χωρίζονται ἀπὸ ἕνα βαθὺ λαγκαδι κα' ἔτσι δὲν μποροῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν εὐκόλῃ ἀναμεταξύ τους.

Ὅταν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν δύο αὐτῶν χωριῶν θέλουν νὰ συνεννοηθοῦν γιὰ κάτι, στέχουν στὶς δύο ἄκρες τῆς λαγκαδιάς κα' ἀρχίζουν τὴν κοινοβία. Γιατὶ ὅποιος φωνάζει ἀπὸ τὸ ἕνα χωριό, ἀκούγεται χωρὶς δυσκολία ἀπὸ τοὺς ἀντικρινούς του.

Τὰ χωριά αὐτὰ σήμερα κατοικοῦνται βέβαια καθ' ὀλοκληρίαν ἀπὸ Ἕλληνας. Στὰ χρόνια ὅμως τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, στὴν Ἄλφά καθόντουσαν μονάχα Τούρκοι και στὸ Σχορδύλλω ἀποκλειστικὰ χριστιανοί.

Οἱ ἀλλόθρησκοι κάτοικοι τῆς Ἄλφας στὴν κάτω ἄκρη τοῦ χωριού, πρὸς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ, εἶχαν χτίσει ἐπίτηδες ἀπὸ κοινοῦ ἕνα σπίτι, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ μαζεύονται ἐκεῖ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, νὰ τραγουποῦν, νὰ χορεύουν και νὰ γλεντοῦνε.

Στὸ σπίτι αὐτό, πού εἶχε και δεύτερο πάτωμα, τὸ λεγόμενον τουρκοιστὶ «χοροπλασι», γινότουσαν ὀργιωδὴ γλέντια, στὰ ὁποῖα λάβαιναν ἀκουσίως μέρος και πολλὲς χριστιανές.

Κάθε τόσο δηλαδή, πού οἱ πιστοὶ τοῦ Ἄλλῃθ θέλανε νὰ χορέψουν και νὰ ξεφαντώσουν μακριὰ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν χωνομοισῶν, κατέβαινε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς κατὰ τὸ βράδυ στὸ φρεδι τοῦ φαραγγιοῦ και φώναζε στοὺς ἀπέναντι χριστιανούς τοῦ Σχορδύλλου:

— Ἐ, Σχορδύλλιανέια, ἀπόψε θάχορουμε χοροπλασι. Μονάχα νὰ μὴν ξεχάστε νὰ μᾶς στείλετε τὶς τσοῦπρες σας!...

Αὐτὸ ἀκοῦσε. Ἦ λαωνικὴ αὐτὴ παραγγελία ἰσοδυναμοῦσε μὲ σουλτανικὴ διαταγὴ γιὰ τοὺς ἀμοιρους τοὺς σλαβωμένους. Κάθε ἀνύπαντρη καὶ κάθε ὄμορφη παντρεμένη ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ λουστῇ, νὰ χτενιστῇ, ν' ἀλλάξῃ και νὰ ἐτοιμαστῇ γιὰ τὴν ὀργιωδὴ γιορτῇ.

Κατόπιν ἔσιμγαν ὅλες σὲ μιὰ σινδοφία και κατέβαιναν μαζί στὴ λαγκαδιά, σινδοφενόμενες ἀπὸ μερικοὺς γέροντες τοῦ χωριοῦ. Τὸ μέρος τὸ ὠραιότερο γιὰ τὴ συνάντησι, ἦταν τὸ «βρουσουλ», ὅπου ἀνάβουζε μιὰ μικρὴ πηγὴ.

Μόλις ἔφταναν ἐκεῖ οἱ γέροι, παράδιναν τὶς γυναῖκες και τὶς παρθένες στοὺς Τούρκους πού περιμέναν ἀνωτόμονοι κα' ἀγόραγοι. Ἐπειτα γόρζαν πίσω στὰ σπίτια τους και ἡ χωριανὲς τους τραβοῦσαν ἀνάμεσα μὲ τοὺς Τούρκους γιὰ τὸ Ἄλφά.

Ὅπως εἶπαμε και παραπάνω, στὶς πρωτότερες αὐτὲς ὀλονυχτίες ἐλάμβαναν χώραν ὄργια τρομερὰ και ἀράνταστα, εἰς βάρος πάντα τῆς τιμῆς τῶν ἀπροστατεῦτων γυναικῶν, πού τὶς εἶχε ρίξει ἡ τύχη στὰ χέρια τῶν τυράννων τους. Ποιὸς ὅμως τολμοῦσε νὰ φέρῃ ἀτίτηρησι στὴ θέλεισι τῶν σκληρῶν κυριάρχων;

Ἄμα τελείωνε τὸ γλέντι κα' ἔπαυσε νὰ φέξῃ, οἱ ξενυχτισμένοι Τούρκοι διέβλιναν τὴ συγκέντρωσι κα' ἔστειλαν πάλι ἕναν ἀπὸ τὴ συντροφία τους νὰ φωνάξῃ τοὺς Σχορδύλλιανούς γιὰ νὰ κατεβοῦν στὴ λαγκαδιά και νὰ πάρουν τὶς νοικοκυρές και θυγατέρες τους.

Μιὰ βραδειά, ἕνας Σχορδύλλιανός, Μανωλάκης τ' ὄνομά του, αἰσθάνθηκε φοβερὴ περιέργεια μέσα του κα' ἀποφάσισε νὰ πῆῃ κρυφὰ στ' ἀντικρινὸ χωριό, νὰ ἐγγύσῃ τὸ μοναχικὸ σπίτι και νὰ ἰδῇ μὲ τὰ μάτια του, ἂν μποροῦσε, τί γινότανε στὸ χορὸ ἐκεῖνο τῆς ντροπῆς και τοῦ ἔξευτελισμοῦ.

Ἄμα νύχτωσε λοιπὸν, κοινοβιόθηκε μ' ἕνα μανδύα, κατέβηκε στὴ λαγκαδιά και βγήκε στὴν Ἄλφά, τὴν ὥρα πού ὁ χορὸς τῶν Τούρκων ἔδινε κα' ἔπαυσε στὸν ὄντα, γιατί ἔδεινη τὴ νύχτα εἶχαν πάλι τὴ σινηθισμένη διασκέδασι τους.

Μὰ γιὰ κακὴ του τύχη, ἐνῶ στεκόταν ἀπέξω και κίτταζε, τὸν εἶδε ἕνας ἀπ' τοὺς Τούρκους, τοῦ μίλησε, αὐτὸς ἀποροῖθηκε κα' ἀπὸ τὴ φωνὴ του τὸν κατὰσβε ποῖός ἦταν.

— Ἐ, Μανωλάκη! τοῦ φώναζε τότε. Ποῦ πᾶς ἀπὸ δῶ;

— Νά, ἀγὰ μου, περῶ ἀπὸ τὸ χωριό σας και τραβάω γιὰ τὸ δικό μου, εἰτε ὁ Μανωλάκης.

— Ὁρα σου καλὴ, λοιπὸν. Ἄλλὰ πρὶν φύγεις, ἔλα μαζί μου γιὰ νὰ ἰδῆς και τὶς χωριανές σου πῶς χορεύουν...

— Λησέ με, ἀγὰ μου πολυχρομένη. Ἦντα γυρεύω γὼ τὸ χορὸ;

— Μωρὲ ἔλα πού σοῦ λέω, γιατί θὰ σὲ πάρω μὲ τὸ στανιό.

Τότε ὁ Μανωλάκης, θέλοντας και μὴ, τὸν ἀκο-

